

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
10. december 1998 *

I de forenede sager C-173/96 og C-247/96,

angående anmodninger, som Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Spanien) (sag C-173/96) og Arbeitsgericht Lörrach (Tyskland) (sag C-247/96) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte retter verserende sager,

Francisca Sánchez Hidalgo m.fl.

mod

Asociación de Servicios Aser,

Sociedad Cooperativa Minerva (sag C-173/96),

og

Horst Ziemann

mod

Ziemann Sicherheit GmbH,

Horst Bohn Sicherheitsdienst (sag C-247/96),

* Processprog: spansk og tysk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissechet (refererende dommer), og dommerne P. Jann, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann og D. A. O. Edward,

generaladvokat: G. Cosmas

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Asociación de Servicios Aser ved advokat Aquilino Conde Barbero, Madrid
- Ziemann Sicherheit GmbH ved advokat Detlef Heyder, Freiburg-im-Breisgau
- den tyske regering ved afdelingschef Ernst Röder og fuldmægtig Sabine Maass, begge Forbundsøkonomiministeriet, som befuldmægtigede (sag C-247/96)
- den franske regering ved kontorchef Jean-François Dobelle og fuldmægtig Anne de Bourgoing, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede (sag C-173/96)

- Det Forenede Kongeriges regering ved John E. Collins, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, og barrister Clive Lewis (sag C-173/96)
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Maria Patakia og Isabel Martínez del Peral, begge Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede (sag C-173/96), og ved Maria Patakia og juridisk konsulent Peter Hillenkamp som befuldmægtiget, bistået af advokaterne Gerrit Schohe og Mark Hoenike, Bruxelles (sag C-247/96),

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 11. juni 1998 er afgivet mundtlige indlæg af Horst Ziemann ved Rudolf Buschmann, Deutscher Gewerkschaftsbund's Juridiske Afdeling, som befuldmægtiget, af den spanske regering ved statens advokat, Rosario Silva de Lapuerta, som befuldmægtiget, af den franske regering ved Jean-François Dobelle og Anne de Bourgoing og af Kommissionen ved Peter Hillenkamp og Manuel Desantes, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 24. september 1998,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelser af 25. april 1996 (sag C-173/96) og 28. november 1995 (sag C-247/96), indgået til Domstolen den 20. maj 1996 og den 19. juli 1996, har Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha og Arbeitsgericht Lörrach i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt præjudicielle spørgsmål vedrørende

fortolkningen af Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26).

- 2 Spørgsmålene er blevet rejst under sager, der dels er anlagt af Francisca Sánchez Hidalgo m.fl. mod Asociación de Servicios Aser (herefter »Aser«) og mod Sociedad Cooperativa Minerva (herefter »Minerva«), dels er anlagt af Horst Ziemann mod Ziemann Sicherheit GmbH (herefter »Ziemann GmbH«) og mod Horst Bohn Sicherheitsdienst (herefter »Horst Bohn«).

- 3 Efter afsigelsen af dommen af 11. marts 1997 i sag C-13/95, Süzen (Sml. I, s. 1259), blev de foreliggende sager udsat ved afgørelser truffet af Domstolens præsident den 18. marts 1997, og Domstolen anmodede de forelæggende retter om at oplyse, om de i lyset af denne dom og dommen af 14. april 1994 i sag C-392/92, Schmidt (Sml. I, s. 1311), ønskede at opretholde deres spørgsmål. Ved skrivelser af 20. maj 1997 (sag C-173/96) og 5. juni 1997 (sag C-247/96) meddelte disse retter Domstolen, at de opretholdt deres spørgsmål. Ved afgørelser truffet af Domstolens præsident den 2. juni 1997 (sag C-173/96) og 18. juni 1997 (sag C-247/96) blev retsforhandlingerne i de foreliggende sager genoptaget.

- 4 Ved kendelse afsagt af Formanden for Femte Afdeling den 27. marts 1998 blev de to sager forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.

Sag C-173/96

- 5 Guadalajara kommune havde udliciteret hjemmehjælpen til personer med behov herfor til Minerva, som med henblik herpå i adskillige år beskæftigede Francisca Sánchez Hidalgo samt fire andre lønmodtagere som hjemmehjælpere.

- 6 Efter at aftalen med Minerva var udløbet, overdrog Guadalajara kommune med virkning fra den 1. september 1994 udførelsen af arbejdet til Aser. Denne virksomhed indgik nye kontrakter med Francisca Sánchez Hidalgo og hendes fire kolleger, hvorefter de skulle udføre arbejdet på deltid, men anerkendte ikke den anciennitet, de havde opnået i Minerva.

- 7 Da de fem arbejdstagere fandt, at det var i strid med artikel 44 i Estatuto de los Trabajadores (herefter »lov om arbejdsforhold«) — hvorved bestemmelserne i direktiv 77/187 gennemføres i spansk ret — at der ikke blev taget hensyn til deres anciennitet, anlagde de ved Juzgado de lo Social de Guadalajara sag mod Aser og Minerva med påstand om, at det blev fastslået, at Aser var indtrådt i Minerva's rettigheder og forpligtelser.

- 8 Retten fandt ikke, at betingelserne for, at der kunne antages at foreligge en virksomhedsoverdragelse i henhold til den nationale lovgivning, var opfyldt, og fri fandt de sagsøgte ved dom af 6. juli 1995.

- 9 Francisca Sánchez Hidalgo og hendes fire kolleger appellerede dommen til Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha.

- 10 Retten har i forelæggelseskendelsen anført, at beskyttelsen af lønmodtagerne i henhold til artikel 44 i lov om arbejdsforhold efter Tribunal Supremo's praksis kun bringes i anvendelse, når materielle aktiver overføres fra én virksomhed til en anden, eller når det er fastsat i den kollektive overenskomst for den pågældende sektor eller i udbudsbetingelserne vedrørende kontrakten. Intet af dette var tilfældet i den foreliggende sag. Den forelæggende ret har dog anført, at den omtvistede nationale bestemmelse skal fortolkes i overensstemmelse med direktiv 77/187, som den har til formål at gennemføre. Domstolen synes at anerkende, at direktivet finder anvendelse, når blot der foreligger succession med hensyn til udførelsen af en aktivitet, uanset om der foreligger overførsel af aktiver (jf. navnlig dom af 19.5.1992, sag C-29/91, Redmond Stichting, Sml. I, s. 3189, og dommen i Schmidt-sagen).

- 11 Da Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha under disse omstændigheder fandt, at sagens udfald afhænger af fortolkningen af direktiv 77/187, besluttede den at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Omfatter anvendelsesområdet for artikel 1, stk. 1, i direktiv 77/187 af 14. februar 1977 den situation, at en virksomhed ophører med at udføre det arbejde, som en kommune havde overdraget den, med hjemmehjælp til bestemte personer, der har behov herfor, idet udførelsen af det pågældende arbejde overdrages en anden virksomhed, hvorved der ikke sker overførsel af materielle aktiver, og hverken den kollektive overenskomst eller udbudsbetingelserne indeholder bestemmelser om, at den nye virksomhed, som får overdraget at udføre arbejdet, er forpligtet til at indtræde i ansættelsesforholdet med arbejdstagerne i den virksomhed, der tidligere udførte arbejdet?»

Sag C-247/96

- 12 Fra 1979 til 1995 arbejdede Horst Ziemann uden afbrydelse som vagtmand i det tyske forsvars sanitetsdepot i Efringen-Kirchen. I denne periode arbejdede han successivt for de fem selskaber, som forsvaret havde udliciteret bevogtningen af depotet til, senest fra 1990 til 1995 hos Ziemann GmbH.
- 13 Forsvaret opsagde den bevogtningskontrakt, som var indgået med sidstnævnte selskab, med virkning fra den 30. september 1995 og tildelte Horst Bohn kontrakten efter et nyt udbud. Horst Bohn overtog fra Ziemann GmbH det vagtpersonale, der var beskæftiget på depotet, på nær tre personer, herunder Horst Ziemann. Ziemann GmbH, som beskæftiger ca. 160 arbejdstagere ved andre vagtobjekter, hvoraf en del imidlertid ligger langt fra Efringen-Kirchen, opsagde herefter Horst Ziemann's ansættelsesforhold med virkning fra den 30. september 1995.

- 14 Den 9. oktober 1995 anlagde Horst Ziemann sag ved Arbeitsgericht Lörrach med påstand om, at det fastsloges, at opsigelsen var ugyldig. Han gjorde gældende, at det forhold, at Ziemann GmbH havde måttet afgive bevogtningskontrakten vedrørende depotet i Efringen-Kirchen, og at den var blevet tildelt Horst Bohn, svarede til en overførsel af en del af en bedrift i den forstand, hvori udtrykket anvendes i direktiv 77/187 og i § 613 a i Bürgerliches Gesetzbuch, hvorved direktivet gennemføres i tysk ret. Ziemann GmbH havde således opsagt ham på grund af denne virksomhedsoverdragelse, hvilket var i strid med den tyske lovgivning.
- 15 Ziemann GmbH og Horst Bohn gjorde gældende, at der ikke forelå en virksomhedsoverdragelse i det foreliggende tilfælde, da der ikke var noget retsforhold mellem dem.
- 16 Ifølge forelæggelseskendelsen fremgår det af Domstolens praksis, navnlig dommen i Schmidt-sagen, at direktiv 77/187 finder anvendelse, når en virksomhed — som i det foreliggende tilfælde — fortsætter eller overtager en aktivitet, som indtil da er blevet udøvet af en anden virksomhed. Retten har i denne forbindelse understreget, at de forskellige selskaber, som successivt har varetaget bevogtningen af sanitetsdepotet i Efringen-Kirchen, har udført fuldstændig de samme funktioner. Det er i vidt omfang forsvaret, der bestemmer, hvordan bevogtningen skal organiseres og udføres, og forsvaret medvirker ved valget af vagtpersonalet og fastlægger i detaljer deres forpligtelser, deres arbejdsopgaver, omfanget af deres arbejde, deres antal, deres kvalifikationer, deres uddannelse i våbenbrug og deres udrustning.
- 17 Desuden skal bevogtningsopgaverne udføres i overensstemmelse med bestemmelserne i Gesetz über die Anwendung unmittelbaren Zwanges und die Ausübung besonderer Befugnisse durch Soldaten und zivile Wachpersonen (lov om soldaters og civilt vagtpersonales umiddelbare magtanvendelse og udøvelse af særlige beføjelser). Endelig er de arbejdskontrakter, de forskellige vagtselskaber har indgået med deres ansatte, praktisk taget de samme, for så vidt som de i det væsentlige er undergivet bestemmelserne i den kollektive overenskomst for den pågældende sektor.

18 Da Arbeitsgericht Lörrach fandt, at sagens udfald afhænger af fortolkningen af direktiv 77/187, besluttede den at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Finder artikel 1, stk. 1, i Rådets direktiv 77/187/EØF (EFT L 61, s. 26) og dermed også artikel 4, stk. 1, anvendelse på overførsel af dele af bedrifter såsom bevogtningen af et militært anlæg, selv om der ikke foreligger en direkte overdragelse mellem de på hinanden følgende ordremodtagere (vagt-virksomheder)?

- 2) Gælder dette i hvert fald, når den pågældende del af bedriften efter kontraktens ophør igen overgår til ordregiveren, og der i umiddelbar tilslutning hertil atter indgås en tjenesteydelsesaftale, i det væsentlige med samme standardvilkår, med en ny ordremodtager?

- 3) Må der i hvert fald antages at foreligge en virksomhedsoverførsel i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 1, stk. 1, i direktiv 77/187, når det i det væsentlige til stadighed er de samme arbejdstagere, som udfører de samme bevogtningsopgaver på vilkår, som i det væsentlige er de samme, og som i vidt omfang fastlægges af ordregiveren?»

De præjudicielle spørgsmål

19 Med spørgsmålene, som må undersøges under ét, ønsker de forelæggende retter oplyst, om og på hvilke betingelser direktiv 77/187 finder anvendelse i en situation, hvor en offentlig myndighed, som har udliciteret hjemmehjælpen til personer med behov herfor eller bevogtningen af nogle af sine bygninger til én virksomhed, ved

udløbet af eller efter opsigelse af kontrakten med denne virksomhed beslutter at udlicitere tjenesteydelsen til en anden virksomhed.

- 20 I henhold til artikel 1, stk. 1, i direktiv 77/187 finder det anvendelse på overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter til en anden indehaver som følge af overdragelse eller fusion.
- 21 Formålet med direktiv 77/187 er at sikre en fortsættelse af de bestående ansættelsesforhold inden for en økonomisk enhed, selv om denne skifter indehaver. Det afgørende ved vurderingen af, om der foreligger en overførsel i direktivets forstand, er, om den pågældende økonomiske enhed har bevaret sin identitet, hvilket navnlig må lægges til grund, såfremt driften faktisk fortsættes eller genoptages (dom af 18.3.1986, sag 24/85, Spijkers, Sml. s. 1119, præmis 11 og 12, og senest dommen i Süzen-sagen, præmis 10).
- 22 Selv om den omstændighed, at der ikke foreligger et kontraktforhold mellem overdrageren og erhververen — eller som i dette tilfælde mellem de to virksomheder, hvor først den ene og derefter den anden har fået overdraget udførelsen af hjemmehjælpen eller bevogtningen af sanitetsdepotet — kan pege i retning af, at der ikke i henhold til direktiv 77/187 foreligger en overførsel, er det imidlertid ikke afgørende i denne forbindelse (jf. dommen i Süzen-sagen, præmis 11).
- 23 Direktiv 77/187 finder anvendelse i alle de tilfælde, hvor der som led i et kontraktforhold sker en udskiftning af den fysiske eller juridiske person, som er ansvarlig for virksomhedens drift, og som påtager sig en arbejdsgivers forpligtelser over for arbejdstagerne i virksomheden. Det er således ikke en forudsætning for, at direktivet finder anvendelse, at der består et direkte kontraktforhold mellem overdrageren og erhververen, og overdragelsen vil kunne finde sted i to trin via en tredje mand, f.eks. ejeren eller lejer (jf. bl.a. dom af 7.3.1996, forenede sager C-171/94 og C-172/94, Merckx og Neuhuys, Sml. I, s. 1253, præmis 28, 29 og 30, og dommen i Süzen-sagen, præmis 12).

- 24 Den omstændighed, at den pågældende tjenesteydelse er udliciteret af en offentlig myndighed, kan heller ikke udelukke anvendelsen af direktiv 77/187, for så vidt som der hverken med hensyn til hjemmehjælp til personer med behov herfor eller bevogtningsopgaver er tale om udøvelse af offentlig myndighed (jf. i denne retning dom af 15.10.1996, sag C-298/94, Henke, Sml. I, s. 4989). Desuden omfatter direktivet alle, som er beskyttet som arbejdstagere i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivning på det arbejdsretlige område (jf. dom af 11.7.1985, sag 105/84, Danmols Inventar, Sml. s. 2639, præmis 27, og dommen i Redmond Stichting-sagen, præmis 18), og det er ubestridt, at dette er tilfældet for så vidt angår de berørte arbejdstagere i de foreliggende sager.
- 25 Det er imidlertid en forudsætning for, at direktiv 77/187 finder anvendelse, at overførslen vedrører en økonomisk enhed, der er organiseret på stabil måde, og hvis aktiviteter ikke er begrænset til udførelsen af en nærmere bestemt entreprise (dom af 19.9.1995, sag C-48/94, Rygaard, Sml. I, s. 2745, præmis 20). Begrebet enhed omfatter således en organiseret helhed af personer og aktiver, der gør det muligt at udøve en økonomisk virksomhed med et selvstændigt formål (jf. dommen i Süzen-sagen, præmis 13).
- 26 Selv om enheden skal være tilstrækkelig struktureret og selvstændig, indebærer dette ikke nødvendigvis, at der til denne er knyttet materielle eller immaterielle aktiver af betydning. I visse brancher, som f.eks. rengøring og bevogtning, er disse aktiver ofte begrænset til det mest elementære, og den aktivitet, der udøves, er hovedsagelig baseret på arbejdskraften. Derfor kan en organiseret helhed af lønmodtagere, som specielt og i længere tid udfører opgaver i fællesskab, når der ikke er tale om andre produktionsfaktorer, udgøre en økonomisk enhed.
- 27 Der kan i princippet i den virksomhed, som har fået tildelt kontrakten, være en tilstrækkeligt struktureret og selvstændig enhed, selv om virksomheden — som det i øvrigt ofte er tilfældet — skal overholde bestemte forpligtelser, som er pålagt den af den ordregivende myndighed. Selv om sidstnævnte kan have stor indflydelse på den ydelse, som tjenesteyderen leverer, har denne ikke desto mindre normalt en vis, om end begrænset, frihed ved tilrettelæggelsen og udførelsen af tjenesteydelsen, uden at det kan udlægges således, at hans opgave blot består i at stille sit personale til rådighed for den ordregivende myndighed.

- 28 Det tilkommer de forelæggende retter i lyset af disse fortolkningsbidrag at afgøre, om hjemmehjælpen til personer med behov herfor i Guadalajara kommune og bevogtningen af det tyske forsvars sanitetsdepot i Efringen-Kirchen var organiseret som en økonomisk enhed i den første virksomhed, som havde fået tildelt kontrakten.
- 29 Ved bedømmelsen af, om betingelserne for, at der er tale om overførsel af en sådan enhed, er opfyldt, må der tages hensyn til alle de faktiske omstændigheder omkring overførslen, herunder hvilken form for virksomhed eller bedrift der er tale om, hvorvidt der er sket en overførsel af de materielle aktiver som f.eks. bygninger og løsøre, værdien af de immaterielle aktiver på tidspunktet for overførslen, hvorvidt den nye indehaver har overtaget størstedelen af arbejdsstyrken, om kundekredsen overføres, samt i hvor høj grad aktiviteterne før og efter overførslen er de samme, og hvor længe disse eventuelt har været indstillet. Alle disse omstændigheder kan dog kun indgå som enkelte elementer i den samlede bedømmelse, der skal foretages, og de kan derfor ikke vurderes isoleret (jf. bl.a. dommene i Spijkers og Süzen-sagerne, henholdsvis præmis 13 og 14).
- 30 Den omstændighed, at den tjenesteydelse, som udføres af den gamle og den nye ordremodtager, er den samme, er ikke i sig selv tilstrækkelig til, at der er tale om overførsel af en økonomisk enhed fra én virksomhed til en anden. En sådan enhed kan ikke begrænses til den aktivitet, den udfører. Dens identitet består også af andre forhold, som f.eks. det personale, der er ansat i enheden, dens ydre rammer, tilrettelæggelsen af dens arbejde, dens driftsmåde og i givet fald også de driftsmidler, enheden råder over (dommen i Süzen-sagen, præmis 15).
- 31 Som anført ovenfor i præmis 29, skal den nationale domstol ved vurderingen af de faktiske omstændigheder omkring overførslen bl.a. tage hensyn til, hvilken form for virksomhed eller bedrift der er tale om. Heraf følger, at afvejningen af, hvilken vægt der skal tillægges de forskellige kriterier for, om der i henhold til direktiv 77/187 er tale om en overførsel, nødvendigvis afhænger af, hvilken type aktivitet der udføres, og hvilke produktions- eller driftsmåder der anvendes i virksomheden,

bedriften eller den pågældende del af bedriften. En økonomisk enhed kan således navnlig i visse brancher fungere uden materielle eller immaterielle aktiver af betydning, og det kan i så fald ikke være afgørende for, om enheden opretholdes efter den pågældende transaktion, at der overdrages sådanne aktiver (dommen i Süzen-sagen, præmis 18).

- 32 I visse brancher, hvor arbejdskraften udgør den væsentligste del af aktiviteten, vil en gruppe af arbejdstagere, som i længere tid udfører en fælles aktivitet, kunne udgøre en økonomisk enhed, og en sådan enhed vil kunne opretholde sin identitet efter en overførsel, når den nye indehaver ikke blot viderefører den hidtidige aktivitet, men også overtager en efter antal og kvalifikationer betydelig del af den arbejdsstyrke, som hos forgængeren specielt udførte denne opgave. I så fald overtager den nye indehaver en organiseret helhed af elementer, der gør det muligt på stabil måde at fortsætte den overdragende virksomheds aktiviteter eller nogle af disse (dommen i Süzen-sagen, præmis 21).
- 33 De forelæggende retter må på grundlag af de ovennævnte fortolkningsbidrag at afgøre, om der har fundet en overførsel sted i hovedsagerne.
- 34 De forelagte spørgsmål må derfor besvares med, at artikel 1, stk. 1, i direktiv 77/187 skal fortolkes således, at direktivet finder anvendelse i en situation, hvor en offentlig myndighed, som har udliciteret hjemmehjælpen til personer med behov herfor eller bevogtningen af nogle af sine bygninger til én virksomhed, ved udløbet af eller efter opsigelse af kontrakten med denne virksomhed beslutter at udlicitere tjenesteydelsen til en anden virksomhed, for så vidt som der samtidig med denne transaktion overføres en økonomisk enhed fra den ene virksomhed til den anden. Begrebet økonomisk enhed omfatter en organiseret helhed af personer og aktiver, der gør det muligt at udøve en økonomisk virksomhed med et selvstændigt formål. Den omstændighed, at den tjenesteydelse, som først udføres af den gamle og

dernæst af den nye ordremodtager, er den samme, er ikke i sig selv tilstrækkelig til, at der er tale om overførsel af en sådan enhed.

Sagsomkostningerne

- 35 De udgifter, der er afholdt af den tyske, den spanske og den franske regering, af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for de nationale retter, tilkommer det disse at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha og Arbeitsgericht Lörrach ved kendelser af 25. april 1996 og 28. november 1995, for ret:

Artikel 1, stk. 1, i Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter skal fortolkes således, at direktivet finder anvendelse i en situation, hvor en offentlig myndighed, som har udliciteret hjemmehjælpen til personer med behov herfor eller bevogtningen af nogle af sine bygninger til én virksomhed, ved udløbet af eller efter opsigelse af kontrakten med denne virksomhed beslutter at udlicitere tjenesteydelsen til en anden virksomhed, for så

vidt som der samtidig med denne transaktion overføres en økonomisk enhed fra den ene virksomhed til den anden. Begrebet økonomisk enhed omfatter en organiseret helhed af personer og aktiver, der gør det muligt at udøve en økonomisk virksomhed med et selvstændigt formål. Den omstændighed, at den tjenesteydelse, som først udføres af den gamle og dernæst af den nye ordremodtager, er den samme, er ikke i sig selv tilstrækkelig til, at der er tale om overførsel af en sådan enhed.

Puissochet

Jann

Moitinho de Almeida

Gulmann

Edward

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. december 1998.

R. Grass

J.-P. Puissochet

Justitssekretær

Formand for Femte Afdeling